
PWYLLGOR CRAFFU CORFFORAETHOL, 02.10.12

Yn bresennol: Y Cynghorydd Simon Glyn (Cadeirydd);
Y Cynghorydd Dyfrig Jones (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr:- Lesley Day, Elwyn Edwards, Trevor Edwards, Aled Evans, Gweno Glyn, Charles Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, June Marshall, Dafydd Meurig, Michael Sol Owen, Mair Rowlands, Gareth Thomas ac Eirwyn Williams.

Hefyd yn bresennol: Vera Jones (Rheolwr Gwasanaethau Democraidd), Hawis Jones (Rheolwr Gwella Perfformiad ac Effeithlonrwydd), Gareth James (Rheolwr Cefnogi Aelodau a Chraffu) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Yn bresennol ar gyfer yr eitem graffu:-

Aelod Cabinet – Y Cynghorydd Dyfed Edwards (Arweinydd y Cyngor)

Ymddiheuriad: Y Cynghorydd Selwyn Griffiths.

Ar ddechrau'r cyfarfod, mynegwyd pryder bod y drws allanol i'r Siambr wedi'i gloi yn ystod cyfarfodydd agored a gofynnwyd i'r Gwasanaeth Democraidd sicrhau trefniadau addas er caniatáu mynediad hwylus i'r cyhoedd i gyfarfodydd y Cyngor.

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod diwethaf o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 19 Gorffennaf, 2012 fel rhai cywir.

3. CYNLLUN GWELLA

Aelod Cabinet: Y Cynghorydd Dyfed Edwards

Ystyriwyd adroddiad Arweinydd y Cyngor – Y Cynghorydd Dyfed Edwards yn gofyn i'r pwyllgor graffu ansawdd Adroddiad Perfformiad Cyngor Gwynedd 2011/12 gan bwysu a mesur a yw'n rhoi darlun cytbwys, teg a chwir o berfformiad y Cyngor.

Nodwyd y prif sylwadau a ganlyn:-

- (1) Mynegwyd pryder nad oedd yna ddilyniant i'r Cynllun Gwella (Adroddiad Perfformiad y Cyngor 2011/12) ar hyn o bryd a phwysleisiwyd bod angen sefydlu mecanwaith ar gyfer tracio unrhyw fethiannau dros y flwyddyn nesaf. Mewn ymateb, eglurodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd y byddai cadeiryddion ac is-gadeiryddion y pwyllgorau craffu yn derbyn copïau o'r adroddiadau chwarterol i'r Cabinet er mwyn adnabod unrhyw lithriadau neu lwyddiannau fel y gellid eu trafod yn y cyfarfodydd paratoi.

- (2) Gan gyfeirio at y prosiect Cludiant Cymunedol o dan y Trosolwg o Berfformiad Cyngor Gwynedd, mynegwyd pryder bod penderfyniad y Cyngor hwn i beidio cyhoeddi fersiynau papur o amserlenni bws yn atal pobl rhag defnyddio bysus. Nodwyd bod hyn yn creu problemau neilltuol i rai pobl hŷn, sydd heb fynediad i'r We, a'i bod hefyd yn anodd i ymwelwyr wybod lle i fynd i gael yr wybodaeth. Awgrymwyd y gallai rhoi mwy o gyhoeddusrwydd i rif ffôn Traveline fod o gymorth.

Cyfeiriwyd hefyd at ddiffyg proffidioldeb nifer o'r llwybrau teithio, yr adolygiadau ardal a'r lleihad yng ngrant Llywodraeth Cymru a phwysleisiwyd pwysigrwydd sicrhau bod cymunedau gwledig y sir yn dal i gael eu gwasanaethu'n llawn yn y dyfodol.

Nodwyd bod yna esiamplau o gludiant cymunedol yn gweithio'n dda o fewn y sir, megis cludiant o ddrws i ddrws ym Mhenllyn ac awgrymwyd bod gwersi i'w dysgu o hynny.

Awgrymwyd anfon neges i Lywodraeth Cymru yn datgan pryder bod y dull o osod y contractau yn rhoi mantais annheg i'r cwmnïau mawr.

- (3) Gan gyfeirio at y Stori tu ôl i'r Perfformiad yn y maes Gofal, nodwyd, er mai nod y Cyngor oedd cefnogi pobl i aros yn eu cymunedau, ei bod yn amlwg nad oeddent yn derbyn y gefnogaeth briodol i'w galluogi i wneud hynny gan fod 76% o'r bobl a holwyd yn ddiweddar wedi datgan na chawsant ymateb boddhaol i'w ymholiadau dros y ffôn.
- (4) Nodwyd ei bod yn anodd iawn i'r pwyllgor graffu'r adroddiad hwn mor hwyr yn y dydd a heb yr wybodaeth gefndirol i fedru bodloni'u hunain bod y lliwiau a ddynodwyd ar gyfer y gwahanol gynlluniau yn adlewyrchiad teg o'r sefyllfa. Awgrymwyd, i'r dyfodol, bod y pwyllgor yn derbyn drafft o'r adroddiad tua deufis ynghynt fel bod modd cynnwys yr atebion i gwestiynau'r aelodau yn y drafft terfynol o'r ddogfen fydd yn mynd gerbron y Cyngor llawn. Cytunwyd y dylai'r Cadeirydd a'r Rheolwr Cefnogi Aelodau a Chraffu, mewn ymgynghoriad â'r Rheolwr Gwella Perfformiad ac Effeithonrwydd, drafod mecanwaith priodol ar gyfer gweithredu trefn o'r fath.
- (5) Gan gyfeirio at y dangosydd 'Cyfradd plant Gwynedd mewn teuluoedd di-waith (Lleihad)', awgrymwyd bod angen edrych hefyd ar incwm teuluoedd, boed y teuluoedd hynny mewn gwaith neu'n ddi-waith, yn hytrach na rhoi sylw i'r di-waith yn unig. Cytunodd yr Arweinydd i edrych ar hyn ar gyfer y dyfodol.
- (6) Gan gyfeirio at gynllun cyf. Add.05 – Prosiect Trefniadaeth Addysg Gynradd ac Uwchradd, nodwyd nad oedd y ffaith bod y sefyllfa'n goch yn Nwyfor ac Arfon yn cael ei adlewyrchu yma gan fod y rhannau hynny o'r sir wedi'u heithrio o'r broses adrodd. Mewn ymateb, nododd yr Arweinydd y dylai bod yna ddangosydd ar gyfer y pethau nad ydynt yn cael eu cyflawni oherwydd ei bod yn bwysig monitro'r cynnydd yn draws sirol, yn hytrach nag edrych ar yr ardal o'r sir lle gwelwyd cynnydd yn unig. 'Roedd yn rhy hwyr bellach i ychwanegu dangosydd i'r adroddiad hwn, ond gellid gwneud hynny ar gyfer Adroddiad Perfformiad 2012/13.

PENDERFYNWYD

- (a) **Argymhell diwygio'r adroddiad perfformiad fel a ganlyn, gyda chymeradwyaeth Arweinydd y Cyngor mewn ymgynghoriad â Chadeirydd y pwyllgor hwn:-**
- (i) **Cynllun Cyf. CGOE01 – Cynllun Galluogi**

Gan ei bod yn amlwg nad yw'r trydydd allbwn wedi llwyddo, gofyn i'r Aelod Cabinet nodi maint y cynnydd a welwyd yn nifer yr oriau gofal cartref a phennu lliw i adlewyrchu hynny.

- (ii) Cynllun (dim cyfeirnod) – Gwasanaeth Yfory
Ceisio rhagor o wybodaeth ynglŷn â maint y bid ac fel canran o'r gyllideb sydd ei hangen gan ofyn hefyd a yw'r adnoddau ychwanegol yn ddigonol i gyfarfod â'r cynnydd o 5% yn nifer y plant mewn gofal.
- (iii) Cynllun Cyf. PG.02 – Cadw'r Budd yn Lleol – Ymateb i angen sectorau lleol i dderbyn mwy o'r budd o gynlluniau mawr cyfalaf
Er bod y gwelliant a geisir yn gadarn, y dylai'r allbwn, sef 'Byddwn wedi adnabod ...' fod wedi bod yn fwy pendant.
- (iv) Cynllun Cyf. SM.G07 – Goresgyn rhwystrau i waith – rhai gyda phroblemau iechyd meddwl
Dileu'r gair 'adfocatiaeth' yn y deilliant gan fod y gair 'eiriolaeth' yno beth bynnag.
- (v) Dangosyddion Allweddol Plant a Phobl Ifanc
Cywiro'r cyfeiriad at 'Nifer' ar ochr y tabl 'Canran y cyfeiriadau i'r Gwasanaeth Plant a Theuluoedd sy'n cael eu hail gyfeirio o fewn 12 mis' i 'Canran'.
- (vi) Cynllun Cyf. Add.03 – Trawsnewid gwasanaethau i Blant a Phobl Ifanc gyda phroblemau Ymddygiad – Cryfhau'r ddarpariaeth i blant a phobl ifanc bregus a'r rhai gyda phroblemau ymddygiadol o fewn ysgolion prif lif
Bod angen tynnu sylw'n benodol at y sector uwchradd yn y gwelliant a'r deilliant.
- (vii) Perfformiad yn y maes iaith – Y Stori tu ôl i'r Perfformiad
Y dylai'r golofn 'Cyrhaeddiad 2014' nodi ffigur penodol yn hytrach na chyfeirio at 'ragor' o deuluoedd yn defnyddio'r Gymraeg ar yr aelwyd.
- (viii) Cynllun Cyf. Add.11 – Llunio, datblygu a gweithredu rhaglen hyfforddi gynhwysfawr a phriodol ar gyfer holl weithlu ysgolion cynradd Gwynedd er mwyn cynyddu defnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg
Argymhell newid i ambr gan fod penderfyniad Bwrdd y Cyngor i drosglwyddo'r gwelliant hwn i 2012/13 yn golygu gohirio cyrhaeddiad.
- (ix) Cynllun Cyf. PS.105 – Cynllun Siarter Iaith Ysgolion yn seiliedig ar y Cynllun Ysgolion Iach a'r Cynllun Ysgolion Gwyrdd a'r Eco'Sgolion yn weithredol yn ysgolion cynradd Gwynedd
Argymhell newid i ambr gan fod yma ddiffyg cyrhaeddiad llawn.
- (x) Cynllun Cyf. PS.106 – Cynnal diqwyddiad proffil uchel i godi ymwybyddiaeth o rôl y gweithlu i ddylanwadu'n gadarnhaol ar ddefnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg
Argymhell newid i ambr oherwydd, er y llwyddwyd i roi peth cyhoeddusrwydd i'r cynllun, bod y Cyngor ymhell o fod wedi arfogi gweithlu'r ysgolion cynradd o bwysigrwydd hyrwyddo'r Gymraeg ymhob agwedd o fywyd yr ysgol.
- (xi) Cynllun Cyf. PS.109 – Buddsoddi mewn cynllun cyfieithu cymunedol i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg
Argymhell newid i ambr gan nad yw'r cynllun wedi'i wireddu.
- (xii) Cynllun Cyf. PS.110 – Gweithredu'r Fframwaith Nodweddion Cymdogaethau Cymraeg Ffyniannus
Argymhell newid i ambr gan fod y Bwrdd wedi caniatáu llithriad.

- (xiii) **Dangosyddion Allweddol Cynllun Datblygu Lleol – Nifer o unedau preswyl ac arwynebedd tir ar gyfer cyflogaeth o fewn y drafft cyn adnau o'r Cynllun yn cyfarch gofynion lleol**
Y dylai'r golofn 'Perfformiad 2011/12' nodi faint o unedau tai a gymeradwywyd a beth a olygir gan 'gadw golwg'.
- (b) **Edrych ar ychwanegu'r dangosyddion a ganlyn at Adroddiad Perfformiad 2012/13:-**
- (i) **Dangosydd sy'n edrych ar incwm teuluoedd, yn hytrach nag edrych ar deuluoedd di-waith yn unig.**
 - (ii) **Dangosydd ar gyfer y pethau nad ydynt yn cael eu cyflawni o fewn y Prosiect Trefniadaeth Addysg Gynradd ac Uwchradd.**
- (c) **Cyfeirio'r materion a ganlyn i'r pwyllgorau craffu perthnasol:-**
- (i) **Cludiant cymunedol;**
 - (ii) **Cefnogi pobl i aros yn eu cymunedau.**
- (ch) **Cyfleu negeseuon y pwyllgor o safbwynt Cludiant Cymunedol i'r Aelod Cabinet gan ofyn bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i gyhoeddi fersiynau papur o amserlenni bws unwaith y bydd yr adolygiadau yn yr ardaloedd wedi'u cwblhau.**
- (d) **Y dylai'r Cadeirydd a'r Rheolwr Cefnogi Aelodau a Chraffu drafod mecanwaith priodol ar gyfer ystyried yr adroddiad perfformiad yn y dyfodol.**

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00am a daeth i ben am hanner dydd.